

Psychologie výchovy a vzdělávání

Humor ve školní třídě

Proč téma humoru ve výuce?

- Humor jako **součást** (pedagogické) **komunikace** učitele a žáka
- Humor jako **metoda** přirozeného **udržení pozornosti** ve výuce
- Humor jako **copingová strategie** (*zvládání zátěže*)
- Humor jako **indikátor sociálního klimatu** třídy

Terminologie (Čapek, Kosík, Werich)

ironie, satira, jízlivost, humor

- **ironie** je projevem převahy, pocitu nadřazenosti
- **satira** je projevem revolty; bojuje s něčím
- **jízlivost** je projevem uspokojení z vlastní duchaplnosti, výsměch a očekává smích publika jako ocenění
- **humor** je možný jen mezi rovnými, předpokladem solidarita a vzájemná důvěra

Funkce humoru ve výuce

- **výuka** je záležitostí svrchovaně vážnou; plní se vzdělávací a výchovné cíle, postupuje se podle plánů, **ale...**
 - **interakce** živých aktérů také přináší i **humor** např. v podobě drobných nedorozumění, nečekaných situací atp.
 - *nutí tvořivě reagovat na učivo; akcentuje unikátnost situace; dokáže relativizovat aktuální snažení; ukazuje vnitřní svobodu aktérů...*
- > dvě **základní funkce humoru:**
- **tlumící, redukující**
 - **aktivizující, posilující, rozšiřující**

Typy humoru ve školní třídě

- podle **komunikačního kanálu**
 - **verbální** a **neverbální**
- podle míry **záměrnosti**
 - humor **chtěný**, zamýšlený
 - ovlivněn i schopností adresáta interpretovat (*věk, aktuální stav, jazykové schopnosti...*)
 - humor **nechtěný**, nezamýšlený, bezděčný
- podle míry **závislosti na kontextu**
 - **přenositelný** mimo kontext interakce
 - **závislý na kontextu** situace a zkušenosti aktérů

Typy humoru ve školní třídě

□ podle **producentů**

- učitelé, žáci, skupiny žáků, školní třída, učitel a žák...

□ podle **adresátů**

- určený všem ve třídě
- určený spíše spolužákům
- určený konkrétnímu žákovi

Učitel'ský humor (Neuliep)

Zaměřený na učitele

- učitelova příhoda
 - související s učivem
 - nesouvisející s učivem
- přiznaná konsternace
- hraní role
 - související s učivem
 - související s učivem
- shazování sebe sama

Zaměřený na žáka

- h. upozornění na chybu
- přátelské dobírání
- dělání si legrace ze žáka
- učitel hraje roli studenta

Neadresný humor

- nečekaná přirovnání, nelogické výroky
- vyprávění vtipů
- slovní hříčky
- neobvyklá interakce

Vnější zdroje humoru

- humorná interpretace učiva
- karikování třetí osoby
 - ve vztahu k učivu
 - bez vztahu k učivu
- h. využití přírodního jevu

Nonverbální humor

- h. přehnaná mimika
- h. pohyby těla

Žákovský humor

součást klimatu a třídní subkultury

- žákovské **přezdívky**
- žákovské **mimovýukové aktivity**
 - „Nalákal do třídy opilého popeláře“
- žákovské **výroky**
 - Murphyho zákony pro školu...
- žákovské **parodie**
 - alternativní verze příkladů, uměleckých děl, divadelní etudy a scénky...

Humor ve škole - literatura

- ▣ KŘIVOHLAVÝ, J., MAREŠ, J. *Komunikace ve škole*. Brno: MU 1995. ISBN 80-210-1070-3. s. 159-177
- ▣ TAMBLYN, D. *Laugh and Learn : 95 Ways to Use Humor for More Effective Teaching and Training*. New York: AMACOM 2002. ISBN 0-8144-0745-5 (dostupná v Ebrary Education)
 - http://www.stolicny.info/humor_pro_deti.php
 - <http://cs.wikipedia.org/wiki/Humor>
 - <http://www.thefreedictionary.com/humor>

Humor ve škole - příklady

- <http://lajdaci.nomi.cz/vyroky.htm>
- <http://murphyho-zakony.cyberserver.cz/skola/>
(...)